

GÂNDEȘTE LATERAL, GÂNDEȘTE ALTFEL!

Prof. Bubuțanu Ana Loredana
Prof. Ciubotariu Elena
G.P.P. "Licurici" Fălticeni

Gândirea laterală implică o modalitate de a vedea lumea din noi perspective, conduce la generarea de idei noi, fără apariția unor clișee mentale; oferă posibilitatea de a-ți pune întrebări, de a gândi în manieră interogativă, de a-ți imagina alte ipoteze și de a le aplica, devenind astfel, mai tolerant, mai deschis, mai pregătit pentru a descoperi diferențe neobservate anterior și pentru a aborda probleme/situații în maniere inovative.

Procesul de dezvoltare al gândirii laterale este un proces continuu, pe toată durata vieții, începând de la cele mai fragede vârste, deoarece sunt depășite tiparele gândirii logice. Gândirea laterală propune o nouă perspectivă asupra modului în care acționează mintea umană și determină modificarea capacității de a descoperi idei noi, de a identifica soluții și de a avea rezultate remarcabile, de a-ți schimba atitudinea în abordarea unor idei vechi, cu alte cuvinte, de a căuta să deschizi și să urmezi noi drumuri.

Gândind lateral, copiii de vârstă preșcolară pot soluții variate și abordări inovative, dacă noi, educatoarele, le oferim oportunitatea de a-și schimba/exprima ideile, de a se juca liber, fără a avea un scop sau o intenție anume, de a "jongla" cu experimentele, cu modelele, cu noutățile, sau cu ideile. Astfel, gândirea laterală poate fi similară cu formularea: "Se poate și altfel", acesta fiind un mod de folosire al minții, dar ...diferit. Gândirea laterală oferă posibilitatea de a gândi creativ, chiar dacă nu e un lucru obișnuit, te scoate dintr-o zonă degajată în care te-ai aflat până în acel moment, determinându-te să rezolvi ingenios tot felul de probleme, dând dovadă de imaginație, inspirație, creativitate, intuiție și dispoziție.

Prin tehnici și instrumente folosite în mod sistematic ea poate fi învățată, practică și utilizată și la vârsta preșcolară, în orice moment al zilei, în orice tip de activitate propus.

La copiii de vârstă preșcolară, gândirea laterală se poate dezvolta prin:

- **rezolvarea unor ghicitori** (prin ele se poate începe dezvoltarea gândirii laterale a copiilor preșcolari) - exemple: Înaintea cui/Trebuie să-și scoată fiecare pălăria?(Frizerul); Cine le face pe toate cu măsură?(Croitorul); Două fete-mi poartă salbă/ Una-i neagră, alta-i albă./Neîncetat se tot alungă/Și nu pot să se ajungă.(Ziua și noaptea);E o grădină mândră, semănată/Cu poezii, cu glume și povești, /Dar nu se lasă lesne vizitată/Decât când știi, copile, să citești(cartea); Am un brâu vărgat/ De cer spânzurat (curcubeul);
- **rezolvarea de puzzle-uri;**
- **probleme de perspicacitate;**
- **povești cu început dat sau povești cu final schimbat,**
- aplicarea unor **metode interactive (Metoda pălăriilor gânditoare –"Six Thinking Hats"-** pălăriile reprezentând simbolul perspectivelor prin care participanții trebuie să privească problema pusă în discuție, **Tehnica 6/3/5, Metoda Frisco, Floare de lotus, Explozia stelară, harta conceptuală),**
- **jocuri de rol, jocuri dramatic-relaționale, jocuri de construcție, jocuri de creație;**
- **brainstorming,**
- **activități artistico-plastice** (cu rol în antrenarea creativității copilului preșcolar).

Exemplificăm dezvoltarea gândirii laterale a preșcolarilor de la Grupa Mare "Ursuleții" prin câteva activități desfășurate în cursul acestui an școlar, atât în sala de grupă, cât și în perioada desfășurării activității online.

1. Activități educative desfășurate în cadrul Campaniei organizate de ISJ Suceava "19 zile de prevenire a abuzurilor și violențelor asupra copiilor și tinerilor"
 - "Nu răniți îngerii !" – convorbire după imagini – identificarea de soluții pentru cazurilor de bullying prezentate;
 - provocare prin întrebări de genul " Dar, dacă....., ce s-ar fi întâmplat? – variante inedite de soluționare a cazurilor de bullying;

- poster (ideea realizării unui poster sub formă de inimioară aparține preșcolariilor, care după selectarea imaginilor ce reprezentau variate situații de bullying, au ajuns la concluzia că ”oamenii trebuie să fie mai buni”, ”trebuie să se iubească”, ”trebuie să aibă o inimă mare și bună”).

Pe durata desfășurării acestor activități, preșcolarii au căutat soluții alternative pentru evitarea unor situații de bullying, au emis idei noi, au privit lucrurile din mai multe perspective (perspectiva agresorului/perspectiva victimei/perspectiva martorului), au descoperit oportunități acolo unde se vedeau doar probleme, s-au focusat pe problemele puse în discuție, au enunțat propuneri creative, au gândit creativ, lateral.

2. Activități la liberă alegere (construcții 3D/plane)

- Tema activității: "Călătorie în lumea poveștilor"
- S-a urmărit dezvoltarea gândirii laterale a preșcolariilor prin activități de joc ce presupun generarea de noi idei, amplificarea/organizarea/valorificarea și exprimarea experienței personale și a creativității preșcolariilor.
- Preșcolarii au dat dovadă de creativitate construind castele, căsuțe pentru personajele preferate; au utilizat truse de construcție sau au îmbinat materiale pe care le aveau la dispoziție, la domiciliu (bețișoare de chibrit, bețișoare de plastic colorate , bețe de lemn, figuri geometrice etc.)

- Copiii au combinat și au dat semnificație proprie obiectelor construite, în funcție de nevoile personale și de trăirile lor afective, toate acestea realizându-se pe baza cunoștințelor dobândite anterior

3. Activitate artistico-plastică: desen după o poveste creată

La activitatea de educarea limbajului, preșcolarii au creat o poveste al cărei personaj principal a fost Prințesa Florilor, apoi, în cadrul activității artistico-plastice au realizat desene prin care să reprezinte povestea creată anterior. Lucrările realizate de aceștia, dovedesc faptul că și-au valorificat la maximum potențialul creativ, au generat idei inovative, și-au exprimat emoțiile prin desen.

4. Activitate practică: ”Un altfel de tablou!”

- Preșcolarii au creat ”tablouri”, utilizând bucăți rupte, neuniforme de hârtie glasată.
- Creativitatea fiecăruia și modul în care ei pot gândi lateral pentru generarea de idei noi și soluții a condus la obținerea unor produse ale activității, deosebit de ingenioase și reușite, frumoase.

În concluzie, trebuie să reținem faptul că dezvoltarea potențialului creativ nu se realizează de la sine, ci este nevoie de acțiuni continue și organizate de stimulare și activare.

Bibliografie:

De Bono, Edward, (2003), *Gândirea laterală*, București, Editura Curtea Veche.

<https://iteach.ro/experientedidactice/despre-gandirea-laterala-aplicatii-in-educatie>

<https://www.aetheea.ro/metode-dezvoltare-gandire-critica/>

<https://www.bellanima.ro/gandirea-laterala-in-dezvoltarea-creativitatii/>